

Publisistik düşüncələr

İllik bir payız gecəsi başlayan Vətən müharibəmiz 44 gün çəkdi. Fikir verdinizsə, sanki təbiət də bizə tərəf idi - öz günəşi və isti nəfəsi ilə. Şəxson mənə havanın bu qədər uzun müddət sabit, küləksiz və yağmursuz keçdiyi başqa bir payız xatırlamıram. Əks-təqdirdə dağlarda döyüş çox çətin olardı. Bizi Qarabağımıza qovuşdurən günəşli payız günlərinin hər birində, hər anında kitablara sığmayan qəhrəmanlıq dastanı yazılırdı. Bu dastanı Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyev, düşmənin başına gəcə-gündüz od ələyən Azərbaycan Əsgəri, yumruq kimi birləşərək bir ürok kimi vuran Azərbaycan Xalqı yazırdı. Bu 44 gün Qarabağın 30 illik qara taleyini dəyişdi, bir milyon insanın məcburi köçkün adını silib atdı. Bizi qalib xalqa çevirdi, bölgədə yeni reallıq yaratdı...

Allah dərgahında qəbul olunan dualar

Ağdam, 23 noyabr. Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva Ağdam məscidinin divarını öpür, ayaqgəzəllərini çıxarıb içəri girirlər. Bu duyğusal mənzərəni əks etdirən video-görüntülərə təkrar-təkrar baxıram. Əziz oxucular, siz də baxın (video.azeritag.az/site/video/107767). Məscidin hələ toz-torpaqdan təmizlənməmiş döşməsində ayaq izləri qalır. Mehriban xanım əlində tutduğu "Qurani-Kərim"i öpərək Prezidentə verir. İlham Əliyev də Quranı öpüb stolun üstünə qoyur. Hər ikisi üzünü Allah dərgahına tutaraq dualar edir.

Sonradan məlum olacaq ki, Prezident həmin "Qurani-Kərim"i Məkkədən gətirib və onu Ağdam məscidinə bağışlayıb. Öz dilindən eşitdik ki, dörd dəfə Məkkə ziyarətində olub - bir dəfə rəhmətlik atası Ulu Öndərimizlə, üç dəfə isə Prezident kimi: "Xoşbəxtəm ki, mən ailə üzvlərimlə bərabər müqəddəs Kəbənin içində dualar etmişəm. Hər bir insanın ürəyində nə varsa, mənim ürəyimdə də eyni duyğulardır. Etdiyim duaların arasında birinci duam torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsi idi. Allahdan xahiş edirəm, mənə güc versin ki, biz torpaqları işğalçılardan azad edək, o xoşbəxtliyi bizə nəşir etsin, biz yenə də dedə-baba torpağımıza qayıdaq. Bu gün burada, vandallar tərəfindən dağıdılmış məscidin önündə deyirəm ki, xoşbəxt adamam. Bir daha Allaha şükür edirəm ki, mənim dualarımla eşidib, bu gücü mənə verib. Biz gücümüzü səfərbər edərək bax, bu tarixi günləri yaşayırıq. Bu, həqiqətən də tarixi gündür. Bəlkə də çoxsəhrilik Azərbaycan tarixində buna bənzər şəərəfli və qürurlu günlər olmayıb".

Prezidentimizin Ağdam məscidi önündəki bu tarixi çıxışını dinləyərkən Mehriban xanımın Vətən müharibəsinin ilk günlərində etdiyi duaları xatırlayıram: "Ulu Tanrı Azərbaycan xalqına onun müqəddəs mübarizəsində yer olsun! Qoy Uca Tanrı hər bir azərbaycanlıya müqəddəs Qarabağ torpağını öpməyi nəşir etsin!".

Vaxtilə Ulu Öndərimiz Heydər Əliyevin Məkkəni ziyarət etməsi yadıma düşür. Jurnalistlərdən Vətən müharibəsinin soruşanda demişdi: "Qarabağ üçün, Azərbaycan və xalqımız üçün dualar etdim".

Otən 30 ildə bütün xalqımızın, dünyanın harasında yaşamasından asılı olmayaraq, hər bir soydaşımızın dilində də eyni dualar səslənib. Şükürlər olsun, Qadir Allah bu duaları eşitdi. Göydə Uca Yaradandan köməyi, yerdə Prezidentimizin yenilməz iradəsi və rəşadətli Ordumuzun şücaəti sayəsində yağı düşməni diz çökürdükdü. Müqəddəs Qarabağ torpağını öpmək bizə nəşir oldu...

Ata vəsiyyətini yerinə yetirən qüdrətli sərkərdə

Noyabrın 8-də Şuşa işğaldan azad olunan gün Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyev Fəxri xiyabana gedərək Ulu Öndər Heydər Əliyevin məzarını ziyarət etdi. Ümummilli Liderin ruhu qarşısında baş əydi. Həmin gün Şahidlər xiyabanından xalqa etdiyi müraciətlərə qəlbləri riqqətə gətirən bu sözləri dedi: "...Xoşbəxt adamam ki, ata vəsiyyətini yerinə yetirdim. Şuşanı azad etdik! Bu, böyük Qələbədir! Şahidlərimizin, Ulu Öndərin ruhu şaddır bu gün! Gözün aydın olsun Azərbaycan! Gözünüz aydın olsun dünya azərbaycanlıları!"

Bu tarixi müraciəti dinləyərkən Ulu Öndərimizin Qarabağ münafiqəsinin illik etmək üçün göstərdiyi aramsız səyləri, keçirdiyi gərgin günləri, əsəb sarsıntılarına xatırladım. Mən Heydər Əliyevin dövlətçilik fəaliyyətinin demək olar, bütün məqamlarını, eləcə də xarici səfərlərini, dövlət və hökumət başçıları ilə görüşlərini, münafiqəsinin həlli ilə bağlı apardığı çoxsaylı danışıqları işıqlandıran jurnalistlərdən biri kimi bunların şəxson şahidiyəm. İlk vaxtlar xaricə səfər edəndə özü ilə xərət götürür, böyük auditoriyalarda görüşləri zamanı Qarabağın kima məxsus olduğunu xərət üzərində səbirlə izah edirdi. O vaxtlar dünyada bir çoxlarındı, həтта siyasətçilərdə erməni lobbisinin təsiri altında yanlış təsəvvürlər formalaşmışdı və Ulu Öndər Qarabağ haqqında əsl həqiqəti çatdırmaq üçün hər bir mümkün vasitəyə əl atmalı olurdu. Həyatının sonlarına yaxın yaşına, səhhətindəki problemlərə baxmayaraq, bir təyyarədən düşüb digərinə minir, okeanları aşır. Yadımdadır, 2001-ci il martın 5-də Fransaya səfər etdi. Bundan heç bir ay keçməmiş (aprelin 3-də) uçuşu Amerikaya getdi. Parisdə, Ki-Uestdə günlər sürən çətin danışıqlar apardı. Hər dəfə münafiqəsinin həlli məsələsi yaxınlaşanda sanki hansısa gözəgörünməz güvvə sülh prosesini pozurdu.

Sülh, ya hər? Bu sual Heydər Əliyevin də gündəmində idi. Arxivimiz araşdıranda illər öncə böyük uzaqgörənliklə de-

Günəşli payızın qırx dördü anı

Qüdrətli sərkərdə və müdrik Prezident İlham Əliyev bizi qalib xalqa çevirdi, bölgədə yeni reallıqlar yaratdı

diyi, bu günümüzə səsləşən çıxışının lent yazısına rast gəldim. Həmin çıxışdan kiçik bir hissəni olduğu kimi təqdim edirəm: "... Həll edəcəyik. Zaman lazımdır, vaxt lazımdır. Azərbaycan torpaqları heç vaxt onun alından gədə bilməz. Bizim işğal olunmuş torpaqlarımız mütləq qaytarılacaqdır. Nəyin bahasına olursun". Ulu Öndərimiz bu qəti inamını dilə gətirəndə Azərbaycan ayaq üstə yenidən dayanmağa başlamışdı. O vaxt işğalçı qoşunları torpaqlarımızdan göç yolu ilə çıxara biləcək ordumuz, yetərincə silahımız yox idi. Heydər Əliyevin dediyi zaman təxminən 20 il sonra yetişdi. Oğul İlham Əliyev 17 illik prezidentliyi dövründə qüdrətli bir Azərbaycan, güclü bir ordu qurdu. Elə bir ordu ki, bu gün dünyanın 50 ən güclü ordusu sırasındadır. Elə bir ordu ki, arsenalında oxçuların hər məhd apardığı ən müasir silahlar var. Şəhər bu ordu nəyi nə vaxt etmək lazım gəldiyini bilən Ali Baş Komandanın əmrini yerinə yetirərək mənəvər düşməni iti qovan kimi qovub torpaqlarımızdan çıxardı. Azərbaycan əsgəri öz qanı, canı bahasına 30 illik işğala son qoydu.

Nəyin bahasına olursa-olsun

Son 17 ilin tarixini vərəqləyən hər kəs görə bilər ki, İlham Əliyev müharibə istəmədi. İstəyirdi ki, torpaqlarımız qan tökülmədən, şəhid verilmədən azad olunsun. Ona görə də danışıqlara ümidlə gedir, ATƏT-in Minsk qrupunun nə vaxtsa əməli addımlar atacağına gözləyirdi. Səbirlə davranır, amma, eyni zamanda, öz şərtlərini irəli sürür, xəbərdarlıq edirdi: Azərbaycan ərazisində ikinci erməni dövlətinin yaradılmasına əsla yol verməyəcək, işğal altındakı torpaqlarımız nəyin bahasına olursa-olsun azad ediləcək. Bu, o demək idi ki, Ermənistan Qarabağdan xoşluqla çıxmasa, hərbi yoldan başqa variant qalmayacaq.

Minsk qrupunun həmsədr ölkələri, eləcə də bütün beynəlxalq təşkilatlar, böyük dövlətlərin liderləri isə dönə-dönə eyni sözü təkrarlayırdılar: münafiqə yalnız sülh yolu ilə həll oluna bilər, onun hərbi həlli yoxdur. Prezidentimiz nə deyirdi? Gəlin yadıma salaq: Lazım olsa, torpaqlarımızı hərbi yolla azad edəcəyik, müharibə heç zaman istisna olunmur. Prezident İlham Əliyev danışıqların birində bu barədə belə dedi: "Danışıqlar dövründə müxtəlif mərhələlərdə dəfələrlə təklif irəli sürüldü ki, Azərbaycan tərəfi müharibə yolumdan imtina etsin. Mən heç vaxt buna razılıq vermişdim. Ondan sonra mənə ittiham etməyə başlayan jurnalistlərdən biri kimi bunları şəxson şahidiyəm. İlk vaxtlar xaricə səfər edəndə özü ilə xərət götürür, böyük auditoriyalarda görüşləri zamanı Qarabağın kima məxsus olduğunu xərət üzərində səbirlə izah edirdi. O vaxtlar dünyada bir çoxlarındı, həтта siyasətçilərdə erməni lobbisinin təsiri altında yanlış təsəvvürlər formalaşmışdı və Ulu Öndər Qarabağ haqqında əsl həqiqəti çatdırmaq üçün hər bir mümkün vasitəyə əl atmalı olurdu. Həyatının sonlarına yaxın yaşına, səhhətindəki problemlərə baxmayaraq, bir təyyarədən düşüb digərinə minir, okeanları aşır. Yadımdadır, 2001-ci il martın 5-də Fransaya səfər etdi. Bundan heç bir ay keçməmiş (aprelin 3-də) uçuşu Amerikaya getdi. Parisdə, Ki-Uestdə günlər sürən çətin danışıqlar apardı. Hər dəfə münafiqəsinin həlli məsələsi yaxınlaşanda sanki hansısa gözəgörünməz güvvə sülh prosesini pozurdu.

Səbirin də bir sonu olur. Ermənistanın baş naziri Paşinyanın əndazəni aşan hərəkətləri, sərəmsən beyənətli sülh prosesinin üstündən xətt çəkdi, xalqımızın, Prezidentimizin səbir kasasını daşıdıran son damla oldu. Paşinyan deyirdi ki, "Qarabağ Ermənistandır. Nöqtə". Deyirdi, Cəbrayıl yolu çəkdirəcək. İnauqurasiyasını Şuşada keçirdi, içib keflənərək Cidır düzündə rəqs elədi. Parlament Şuşaya köçürmək, "yeni ərazilər üçün yeni müharibə" planlarını danışıdı. Bizi hədələdi ki, müharibə başlasa, Bakıya gəlib çıxacaq. Ardınca Tovuz sərhədində hərbiçilərimizə xaincəsinə hücum təşkil olundu, Azərbaycan taxribat qrupu göndərildi. Nəhayət, sentyabrın 27-sinə keçən gecə Qarabağda hərbi tənqidatör tədrədildi və

Ali Baş Komandan ələ həmin gecə əks-hücum əmrini verdi.

Sonra nələrsə baş verdiyi hamıya məlumdur. Qarabağa zəfər yürüşümüzün hər günü, hər saati, hər anı AZƏRTAC tərəfindən salnamələşdirilib və bu materiallar səkkiz dildə yayılıb. İstədiyiniz vaxt saytımızı açıb baxa bilərsiniz (CƏBHƏ XƏBƏRLƏRİ; НОВОСТИ С ФРОНТА; FRONTLINE NEWS; NACHRICHTEN VON DER FRON; NOUVELLES DE LA LIGNE DE FRONT; NOTICIAS DE FRONTERA; اخبار من خط الجبهة; 前线新闻).

Şanlı Ordumuza cəmi 44 gün kifayət etdi ki, düşmənin başını demir yumruğu ilə əzsin, Cəbrayıl, Füzulü, Zəngilan, Qubadlı, Cəbrayıl, Murovdağda, Suqovuşanda, Hadrutda, Şuşada, ümumilikdə, 5 şəhər, 4 qəsəbə və 286 kənddə dövlət bayrağımızı ucalsın, düşməni ağı bayraq qaldırmağa məcbur etsin.

İkinci Qarabağ müharibəsi öz tempi, müasir texnikanın, xüsusən PUA-ların birbaşa döyüş meydanında geniş tətbiqi, əməliyyatların məhərrətə idarə olunması, əzib və əsgərlərin döyüşkənliyi və digər parametrləri baxımından dünya hərbi tarixinə XXI əsrin müharibəsi kimi yazıldı. Artıq beynəlxalq aləmdə inkişafın Azərbaycan modeli ilə yanaşı, Azərbaycanın müharibə modelindən də danışılır.

İyirmi birinci əsrin müharibəsi

Böyük Qələbə ilə başa çatmış Vətən müharibəsinin gedişini, döyüş taktikasını təhlil etmək və qiymətləndirmək hərbi ekspertlərin, mütəxəssislərin işidir. Qırx dörd günlük bu müharibə barədə bəlkə də 44 il danışıla bilər. Mən isə sadəcə olaraq, bəzi düşüncə və müşahidələrimi bölüşməklə kifayətlənəcəyəm.

Ermənistan 30 il ərzində öz havadarlarından, eləcə də Fransadan hərbi mühəndislər cəlb edərək cəbhə boyunca üç-dörd, bir sıra istiqamətlərdə hətta beş müdafiə xətti, çeşlənmiş dərin müdafiə sistemləri, işqəlməmiş çox tətbiq olunan istehkamlar qurmuşdu. Əsas strateji yüksəkliklər düşmənin əlində idi. Ərazinin müəkkəb rəyləfi, dağ-dərə onlar üçün əlavə üstünlüklər yaradırdı. Üstəlik, erməni tərəfi Qarabağa havadarlarının onlara peşqəş etdiyi əzi 2-3 milyard dollarlıq hər cür silah yığımışdı.

Görünür, işğalçı ordu keçilməz saydığı üçqat, beşqat müdafiə xətlərinə, mühəndis-istehkam qurğularına, arsenalındakı saysız-hesabsız müdafiə və hücum silahlarına güvənirdi. Paşinyan da buna güvənərək ağı köpükləmə-köpükləmə danşır, bizə hədə-qorxu gəlirdi. Bu silahlardan, hərbi texnikadan bir neçəsinin adını çəkmək kifayətdir ki, əyani təsəvvür yaransın: "S-300", "S-125", "Osa", "KUB", "TOR", "KRUC", "Toçka-U" zenit-raket kompleksləri, "El-brus" əməliyyat-taktiki raket kompleksi, özüreriyən "Akasiya", "Qvozdika" artilleriya qurğuları, "Smerç", "Qrad", "Uraçan", "habelə "Su-25" təyyarələri, PUA-lar, tank ələyənə vasitələr, radiolokasiya stansiyaları, ballistik raketlər, daha nələr və nələr...

Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyev dekabrın 1-də Laçın rayonunun işğaldan azad olunması ilə əlaqədar xalqa etdiyi müraciətində düşmənin məhv edilməsi və qənimət götürülmüş texnikasının sayısını açıqladı. Saymaq qurtarmır. Bəzilərinin adını ilk dəfə eşitdiyimiz bu silah-sursatın, hərbi texnikanın gücünü, qiymətini mütəxəssislər yaxşı bilir.

İkinci Qarabağ müharibəsi göstərdi ki, Azərbaycan Ordusu texniki cəhətdən ən müasir silahlarla təchiz olunub. Xüsusən Türkiyə "Bayraqdar"larının, İsrail PUA-larının dəqiq zərbələri nəticəsində döyüşlərin ilk günlərində düşmənin yüzlərlə hərbi texnikasını, minlərlə əsgərini

məhv etmək mümkün oldu. XXI əsrdə ilk dəfə olaraq, bu miqyasda və bu səmərə ilə qısa müddət ərzində tarixi nailiyyətlər əldə edildi. Müdafiə Nazirliyinin yaydığı həmin videogörüntülər bir çox ölkələrdə öyrənilir və öyrəniləcək, hərbi kitablara salınacaq.

Məsələ təkcə silahdadır? Prezidentimizin dəfələrlə vurğuladığı kimi, bayraq qaldırın, onu düşmən mövqeyinə, azad edilmiş torpaqlara sancın əsgər və zabitdir. Bizim əsgər və zabitlərimiz aslan kimi vuruşdular. Azərbaycan əsgəri düşmənin keçilməz hesab etdiyi müdafiə xətlərini öz qəhrəmanlığı, peşəkərliliyi sayəsində yardı, parlaq və misilsiz Şuşa zəfərinə imzasını atdı...

Müasir hərbi tarixində misli görünməmiş Şuşa əməliyyatı

Vətən müharibəsinin təfərrüatlarına hələ tam aydınlıq gəlməyib. Amma indən əminliklə demək olar ki, Şuşanın işğaldan azad edilməsi əməliyyatı tarixdə əbədi qalacaq.

Qarabağın tacı, döyünən ürəyi Şuşa təbii istehkam olduğundan səhərə tanklarla, yaxud digər ağır silahlarla girmək mümkün deyildi. Onu almağın iki variantı vardı. Birinci halda şəhərdəki düşmən qüvvələrini hava zərbələri, top atəşləri ilə məhv etmək olardı. Komandanlıq buna getmədi. Çünki şəhərin bombardman edilməsi böyük dağıntılara səbəb olacaqdı. Buna görə də alternativ variant kimi əlbəyaxa döyüş taktikası seçildi. Qəhrəman əsgər və zabitlərimiz yüngül silahlarla qalın meşələrdən, dərin dərilərdən keçərək, qayalar, dağlar aşaraq düşməni üzbəüz döyüşdə məhv etdi.

Şuşa döyüşlərinin gətdiyi vaxt Xankəndidə olan xarici jurnalistlərdən biri ermənilərin düşdüyü acınacaqlı vəziyyəti belə təsvir edirdi: Şuşanı müdafiə edənlər pərgən-pərgən düşüblər. Hərbi təcilli yardım maşınlarında onlarca yaralı qan içində Xankəndi xəstəxanasına daşınırdı. Qalan döyüşçülər yorğun halda yolboyu hərbi geyimlərini çıxarıb ataraq dağdan enirdilər. Təcili yardım maşınları aramsız olaraq gedib-gəlir. Avtomobillə yarıllı əsgərlər bir-birinin üstünə qalqanıblar. Onların aldığı xəsarətlər əlbəyaxa döyüşlər gətirdiyinin sübutudur. "Le Monde" nəşrinin həmin günlərdə yaydığı başqa bir reportajda deyilirdi ki, Ermənistan ordusunun məğlubiyyəyə uğradılmış hərbiçiləri yarıllı halda Şuşanı tərk edərək Xankəndiyə qaçırırlar.

Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyev noyabrın 8-də xalqımıza Şuşanın azad edilməsi müjdesini verdi. Şuşa zəfəri, əslində, müharibənin taleyini həll etdi. Ertəsi gün daha 70-dən çox kəndin azad olunması xəbəri gəldi və bundan bir gün sonra Paşinyan Azərbaycan Prezidentinin şərtlərini qəbul edərək kapitulyasiya aktına imza atmağa məcbur oldu. Nəticədə noyabrın 20-də Ağdam, 25-də Kəlbəcər, dekabrın 1-də isə Laçın rayonları bir güllə atılmadan, heç bir şəhid verilmədən azad edildi.

Azərbaycan Ordusu azadlıq ordusu, Ermənistan ordusu işğalçı ordudur. Azərbaycan əsgəri öz torpağında vuruşdu, erməni əsgəri öz torpağında. Bu, bizim mənəvi üstünlüyümüzü, silahdan heç də əz rol oynamayan yenilməz döyüş ruhu idi. Baxın, erməni əsgərləri kütləvi surətdə fərarilic edilirdilər, həttə qaçmasın deyə ayağı zəncirlənmiş əsgəri gördük. Azərbaycan əsgəri isə yadırsaq salmamış ön cəbhəyə can atırdı. Ermənistan dəhşətli xidmətdən yayınmaq üçün hər vasitəyə əl atırdılar. Azərbaycanda isə cəbhəyə getmək üçün minlərlə gənc növbəyə yazılmışdı. Fərqimiz həm də bunda idi.

Vətən müharibəsi, onun şanlı epizodu olan Şuşa əməliyyatı kimin kim olduğunu göstərdi. Azərbaycan və Ermənistanın bu təkbətək döyüşü "məğlubedilməz erməni ordusu" mifini darmadağın etdi, həm düşməne, həm də dünyaya bizim gücümüzü göstərdi, haqqın və ədalətin təntənəsi oldu...

Üç cəbhədə mübarizə və hər üçündə qələbə

Müasir müharibələrin taleyini təkcə silah həll etmir. Tam qələbə döyüş meydanında, informasiya məkanında və diplomatik müstəvidə paralel mübarizə sayəsində əldə olunur. Azərbaycanın Vətən müharibəsində qazandığı mühtəşəm Qələbə bunun ən yeni sübutu, illər boyu həyata keçirilən ordu quruculuğunun, məqsədyönlü xarici siyasətin, aramsız diplomatik səylərin nəticəsidir.

Bu baxımdan dövlət başçısının Qarabağda hərbi əməliyyatların aktiv fazasında xarici KİV-ə verdiyi çoxsaylı müsahibələri diqqətə xüsusilə cəlb edir. Prezident İlham Əliyev dərin biliyi, demir məntiqi, təkzibolunmaz arqumentləri ilə ermənipərəst medianın qaraxaxma kampaniyasını zərərsizləşdirə bildi, informasiya cəbhəsini təkbətəşinə verdi. Xüsusi tapşırıq alan bəzi Qərb müxbirləri mətləbi yayındırır, feyk məlumatlara istinad edərək Azərbaycanın tərəfinin ürəvanına əsaslı ittihamlar səsləndirirdilər. Münafiqədə Türkiyənin iştirakı, F-35-lərdən istifadə, Suriya və Liviyaadan müzdlular cəlb olunması, atəşkəsin pozulması və bir çox digər qıcıqlandırıcı suallar döndənmə təkrarlarındı. Dövlət başçısı hər dəfə bu ittihamları təkzibolunmaz fakt və dəlillərlə puça çıxarıb, Qarabağın tarixindən, münafiqəsinin səbəblərindən danışıq, firsətdən istifadə edərək, dünyaya əsl həqiqətləri çatdırırdı.

Almaniyanın ARD telekanalına müsahibədəki bir sual və Prezidentin cavabına diqqət edək.

Sual: "Biz orada, bu ərazidə olduqda bizdə bir sual ortaya çıxdı. Nəyə görə Qarabağ Azərbaycan üçün belə önəmlidir? Orada resurslar var, yoxsa bu, bir rəmzi mənə daşıyır?"

Cavab: "Elzas və Litarinqe sizin üçün önəmlidir? Bavariya sizin üçün önəmlidir? Yaxud Reyn-Vestfaliya? Bu, bizim torpağdır, beynəlxalq səviyyədə tanınan bizim ərazimizdir. Bu, resurslar məsələsi deyil. Əsas resurslar burada, Bakıdadır. Bu, ədalət məsələsidir, bu, milli qürur məsələsidir və bu, beynəlxalq hüquq məsələsidir".

Cavab qısa və lakonikdir. Amma ələ dərin mənə kəsb edir, ələ təsilirdir ki, inanmıram bir də hansısa qərblı müxbir bizim Prezidentə buna bənzər sual ünvanlasın.

Otən 17 il nəzər salsaq görürük ki, Prezident İlham Əliyev Dağlıq Qarabağ məsələsinin daim gündəlikdə qalması üçün əlindən gələni edib. Bütün niyyət və çıxışlarında, beynəlxalq təşkilatların tribunalında, dünya liderləri ilə bütün görüşlərində, müsahibələrində bu barədə danışıb. Çalışmış ki, təcavüzkarın və zərərcəkmış tərəfin kim olduğunu hər kəs bilsin. İndi dünyada həmı bunu bilir. Vətən müharibəsinin uğurunu şərtləndirən əsas amillərin biri də məhz budur.

Döyüş meydanındakı qələbəyə gəlin-cə, müharibənin sonunda yaşanan tam fərqli iki mənzərəni təsvir etmək yətar: Cəbhənin bir tərəfində qalib Ordunun məğrurcasına dayanmış Müzəffər Ali Baş Komandanı İlham Əliyev, digər tərəfində ordusu dağılmış, rəzil duruma düşmüş Paşinyan. Xalqımız öz lideri İlham Əliyevin portretini başı üzərinə qaldırır. Paşinyan isə lağa qoyulur, ona lətifələr qoşulur. "Cəbrayıl yolu çəkirdin, Paşinyan. Nə oldu? Hani o yol? Bəs Şuşada parla-

ment binası tikirdin, nə oldu? Cəhennə getdi", - Prezidentimizin bu sözləri insanlar arasında zərb-məsələ çevrilib. Biri dediyinə əməl etməyəndə onu məş-xərəyə qoyub soruşurlar: "Nə oldu bəs, Paşinyan?"...

Yandırılmış torpaq və sabaha boylanan Qarabağ

Keçmiş müharibələrdə "Yandırılmış torpaq" adlandırılan bir taktika vardı. İşğalçı ordu geri çəkilmək zorunda qalanda hər şeyi dağıdır, yaxud talayib aparıb, apara bilmədiyinə od vurub yandırır. Bu, həm də ona görə edilirdi ki, yerli əhali, torpağın əsl sahibi bir daha o yerlərdə məskunlaşa bilməsin. 1977-ci ildə Cenevrə Konvensiyasının bir nömrəli Protokolunun 54-cü maddəsi ilə "Yandırılmış torpaq" taktikası qadağan olunub və belə əməllər müharibə cinayəti sayılır.

Ermənilər XXI əsrdə sivil dünyanın gözü qarşısında itidai cinayətlərini xas olan bu taktikamı işlədirlər. Prezidentimizin dediyi kimi, ələ bil bu yerlərdən vəhşi qəbilə keçib. İşğaldan azad edilmiş səhər və kəndlərimizin videogörüntüləri ürok ağırdır. Vəhşi düşmən daş üstə daş qoymayıb, hər yeri xarabazara çevirib. Ağaclar kəsilib, meşələr qırılıb və yandırılıb, torpaqlar yarırsız hala salınıb. Füzuli, Cəbrayıl, Zəngilan, Qubadlı səhranı xatırladır. Ağdam sanki ruhlar şəhəridir, atom bombası heç Xirəsinəni da belə dağıtmamışdı.

Ermənistanın müharibə cinayətləri bununla da bitmir. Gəncəyə iki dəfə ballistik raket atıldı, Bərdə kasetli mermilərlə atəşə tutuldu. Tərtərə, Ağdam, Goranboya atılan mermilərin sayı-hesabı bilinmir. Yüzdək mülki şəxs - uşaqlar, qadınlar, qocalar erməni faşizminin qurbanı oldu, minlərlə ev, yaşayış binası, infrastruktur obyektı dağıldı. Təfərrüatə varıb vaxt almaq istəmirəm. Bu cinayətlərin izlərini əks etdirən fotolar, videolar, reportaj və xəbərlər AZƏRTAC-ın saytıdakı "Dünya erməni faşizmini görsün" bölməsində yeddi xarici dildə

(#Русский #English #Deutsch #Français #Español #العربية #中文) cəmləşib, səndələşib.

Onların faşist siyasətini bütün dünyanın görməsi vacibdir. Qoy, həmı görsün və bilsin ki, biz hansı vəhşi düşmənlə üz-üzəyik. Həmi bilsin ki, biz təkcə işğalçı ordunu deyil, başariyyət üçün təhlükə mənbəyi olan erməni faşizmini məhv etmişik. Prezidentin tapşırığı ilə Azərbaycanın diplomatik korpusunun nümayəndələrinin işğaldan azad edilmiş rayonlara səfərləri təşkil olunur, onlar erməni vəhşiliyini öz gözələri ilə görürlər. Tərədlən dəhşətli dağıntılar bir-bir qeydə alınacaq, səndələşdirilərək beynəlxalq məhkəməyə verilərək. Erməni faşistləri yaqın ki, bu dəfə ədalət divanından yayına bilməyəcəklər.

Düşməni gümən edirdi ki, bu dağıntılardan sonra azərbaycanlılar bir də o yerlərdə qayıtmıyacaq. Şəhv etdilər. Azərbaycan xalqı 30 ildir doğma torpaqlarına qovuşmaq arzusu ilə yaşayır, Qarabağla nəfəs alır. Prezidentimiz işğaldan azad olunmuş Füzulü və Ağdam şəhərlərində səfər edərkən Qarabağla bağlı gələcək planlarını açıqladı. Bəyan etdi ki, bütün şəhər və kəndlər baş plan əsasında bərpa olunacaq. Vətəndaşların döğmə yurda qayıtması üçün dövlət tərəfindən lazımı kömək göstəriləcək. Artıq Füzulidən Şuşaya yeni yolun çəkilişi, Suqovuşan və Talış kəndlərində gedən tarixi yolların bərpasına başlanıb.

İkinci Qarabağ müharibəsi bölgədə yeni reallıq yaradıb. Zaman-zaman başı üstündən tufanlar əsmiş gözəl Qarabağ böyük ümidlə gələcəyə boylanır. Şuşa, Ağdam məscidində 27 ildən sonra yenə azan səsi eşidilir, "Qarabağ şükəstəsi" Qarabağ torpağında səslənir. O yerlərdə 30 ildən sonra həyat qayıdır, o torpaqların yeni dövrəni başlayır...

Bölgədə yeni reallıq və ya epiloq əvəzi

Vətən müharibəsinin uğurlu sonluğu bölgədə qüvvələr nisbətini dəyişdi, yeni reallıq yaradıdı. İndi biz tək deyilik. Qardaş Türkiyə artıq yanımızda, siyasi masadadır. Qarabağda atəşkəsə türki əsgəri də nəzarət edəcək. Ankaradan ən yüksək səviyyədə mesajlar gəlməkdə davam edir: biz Azərbaycanın yanında olmağa davam edəcəyik. Bu siyasi-mənəvi dəstək gücümüzü güc qatır, Ermənistanın havadarlarını müdaxilədən çəkindirir.

Azərbaycan və Türkiyə prezidentlərinin bir-birinə qardaş dəyə müraciət etməsi, ay-ulduzlu bayraqlarımızın yanaşı dalğalanması dostlarımız üçün fəxarət, bədxahlarımızı gözə dağıdır.

Bu gün 30 il davam edən status-kuvo da yoxdur. Status məsələsi gündəlikdən çıxıb. Əvəzində Qarabağın dağılımı şəhər və kəndlərinin bərpası planlarının icrası başlayıb.

Mübarizə isə hələ bitməyib. Ermənistanın, onun havadarlarının yeni planlar cızması, fitnə-fəسادə əl atması istisna edilmir. Fransa Senatının Qarabağla bağlı məkrli qətnəməsi buna misal ola bilər. Bu, o deməkdir ki, işğaldan azad edilmiş Qarabağın hər yerində olduğu kimi, siyasiyyət meydanında da gözələ görünməyən minalar, sualtı qayalar, aysberqlər var. Bu, o deməkdir ki, mübarizə bu gün də var, sabah da.

Dünyadakı çoxsaylı münafiqələrin və müharibələrin gedişinə nəzər salsaq görürük ki, son nöqtəni güclü tərəf qoyur. Azərbaycan xalqının güclü tərəfi budur. Vətən müharibəsinin uğurunu şərtləndirən əsas amillərin biri də məhz budur.

Döyüş meydanındakı qələbəyə gəlin-cə, müharibənin sonunda yaşanan tam fərqli iki mənzərəni təsvir etmək yətar: Cəbhənin bir tərəfində qalib Ordunun məğrurcasına dayanmış Müzəffər Ali Baş Komandanı İlham Əliyev, digər tərəfində ordusu dağılmış, rəzil duruma düşmüş Paşinyan. Xalqımız öz lideri İlham Əliyevin portretini başı üzərinə qaldırır. Paşinyan isə lağa qoyulur, ona lətifələr qoşulur. "Cəbrayıl yolu çəkirdin, Paşinyan. Nə oldu? Hani o yol? Bəs Şuşada parla-

Aslan ASLANOV,
AZƏRTAC-ın İdarə Həyatının sədri,
OANA-nın vitse-prezidenti